

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — h
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnih prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — h
četrt » 6 » — h
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserat
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhajaven dan, izveniši
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 272.

V Ljubljani, v torek, 24. novembra 1903.

Letnik XXXI.

Dr. Šusteršič v Trnovem.

Na shodu v Trnovem je v nedeljo govoril državni in deželni poslanec dr. Šusteršič. S svojim govorom, v katerem je pojasnjeval nastop katoliško-narodnih poslancev v državnem in deželnem zboru, je vnel zborovalce za pravično stvar, in ljudstvo je soglasno izrekalo, da se ne ukloni krivici nemo razmerju, da bi imelo, kakor so pokazale številke zadnjih volitev v kranjski deželni zbor 40.180 kmečkih volivcev 16 poslancev, 4927 volivcev mest, trgov in trg. zbornice 10 poslancev in 90 veleposestnikov 10 poslancev. Soglasno so zborovalci pritrjevali govorniku, da naši poslanci kot vestni zastopniki ljudstva ne smejo priznati take večine! Napram taki večini so na mestu najskrajnejša sredstva.

Govornik se je nato bavil z liberalno jezo na opravičljiv deželni zbor, ki je dobro služil našim poslancem. Ta opravičilo so liberalci sami skovali in sedaj naj uživajo sadove svoje neumnosti. Liberalci so bili tako prijazni s svojo zahtevo, naj ustavimo obstrukcijo, da so s tem takorekoč hoteli reči: mi imamo sekuro, sedaj nam pa dajte še roč iz rok. Mi pa smo jim odgovorili, da smo pripravljeni odnehati le pod pogojem, da ljudstvo v doglednem času poleg roč dobi v roke tudi sekuro.

Dr. Šusteršič je nato prešel na dr. Tavčarja, ki je v Novem mestu dejal, da vprašanje volivne reforme ni čisto nič nujno, v zbornici je pa glasoval za nujnost našega predloga. (Klic: »Kak mož je to?«) Predzno je trditi, da ni zadnji čas odpraviti krivice, ki je že 40 let stara. Dr. Tavčar je spravljal našo stranko v nasprotstvo z meščanstvom in vendar naša stranka nastopa tudi v prid svobode pravega meščanstva, kajti sedaj mandati v mestih niso mandati pravega meščanstva, ampak mandati liberalnega uradništva.

O onem delu dr. Tavčarjevega novomeškega govora, v katerem se je bavil z deželnim gledališčem, je dejal dr. Šusteršič: V Novem mestu je dr. Tavčar cel kup psov nagromadil na mojo osebo, ker sem dejal, da je krivica, ako se toliko dež. denarja porablja za zabavo ljub-

ljanske gospode. Na to polje ne bom sledil. Če takih psov ni sram dr. Tavčarja in njegovih volivcev, o. kr. uradništva, napram oboje skupaj obžalovati. Uradniki so v Novem mestu prstali dr. Tavčarja in če »Naroda« poroča resno, so mu živahno ploskali. Dr. Tavčar je dejal, da sem sleparil s tem, kar sem povedal na cerkniškem shodu. Jaz vsako tistih števil, ki sem jih v Cerknici navedel, popolnoma vzdržujem ter trdim, da dr. Tavčar v Novem mestu ni resnice govoril. (Klici: »Ker ni navajen!«) Dr. Tavčar je v Novem mestu dejal: Res, 24.000 kron dobi gledališče podpore, ta podpora pa je iz najemnine za lože pokrita, tako da dežela doplača le 5505 kron. Poglejmo pa sedaj računske sklepe iz l. 1901.

Računski sklep dež. zaklada za leto 1901 izkazuje:
Primanjkljaj gledališkega zaklada 2413 K 46 v.

Vpeljava električne razsvetljave v deželno gledališče 8499 K 80 v.

Podpora dramatičnemu društvu v Ljubljani 13.000 K.

Podpora nemškemu gledališkemu društvu 13.000 K. (Klici: »Čujmo!«)

Podpore za izobraževanje slovenskih igralcev 600 K.

Iz deželnega zaklada izplača dežela torej 36.513 K 26 v.

Te številke sem tudi v Cerknici povedal. Svoji »inteligenci« pa je pravil dr. Tavčar v Novem mestu, da sleparim in da pokrije podporo gledališkima podjetjema najemščina od lož. Pri gledališkem zakladu, ki je zaklad zase, je najemnine za lože že odračunane. Nedostatek gled. zaklada po sklepu 1901. l. pa znaša 2413 K 46 v., in ta primanjkljaj se mora pokriti iz splošnih stroškov.

Razen tega primanjkljaja se še dá iz splošnega dohodka davkov 36.513 K 26 v., kar vse je vzeti do zadnjega vinarja iz deželnega zaklada.

Kaj naj torej mi rečemo o dr. Tavčarju, če pravi svojim »inteligentnim« volivcem, da dežela dá iz računa davkov samo 5000 kron? Če dr. Tavčar kaj takega trdi, tedaj, ali stvari ne razume, ker pa sedi v dež. odboru in pozna razmere in vendar kaj takega trdi, tedaj je žalostno zanj, in jaz nočem rabiti druge besede, ker ga nočem psovati. Vedoma je neresnično govoril in »inteligentni« gospodje so mu

odobravali, dasi niti eden tistih, ki so mu ploskali, ni imel v rokah dež. proračuna. Gledališče pa velja deželo še več nego okoli 36.000 kron na leto. Dežela je iz svojega zidala poslopje, ki je veljalo 600.000 kron. Gledališki zaklad izkazuje po dbitku dolgov 337.000 kron čistega premoženja, ki pa nič ne nese, ki je mrtev kapital. Če vzamemo, da dá dežela za gledališče na leto samo 27.000 kron — za podporo po uimah poškodovanim — na leto veliko manj, samo 22.000 kron, tedaj bi bila za 27.000 kron potrebna glavna obrestovana po 4 odstotke — 675.000 kron. Skupno torej 337.000 + 675.000 kron, 1.012.000 kron mrtvega kapitala in to pri samo treh milijonih kron dohodkov! (Klici: Iz tega denarja bi lahko zvišali plače učiteljem, ako bi liberalcem res bilo v prvi vrsti na srcu učiteljstvo in ne kaj drugega!)

V nadaljnjem svojem govoru se je gošpod dr. Šusteršič bavil z onim odstavkom dr. Tavčarjevega govora, v katerem je dr. Tavčar trdil, da je bil nujni predlog katol. narodne stranke za pomoč po uimah poškodovanim »spekulacija na nevednost kmetijskih volivcev«. On je pa sam glasoval za nujnost. Torej so liberalci spekulovali na »nevednost volivcev«, ker so mislili s tem se kazati, da so vendar prijatelji ljudstva. V odseku so pa pokazali svojo protiljudsko barvo in niso hoteli spraviti predloga v razgovor. Dr. Tavčar je dejal, da dežela nima denarja za podporo, zakaj kaj takega ne trdi o gledališču? Mi pa smo vendar tudi predlagali, naj se pozove vlada, da še kaj dá, in to je dr. Tavčar zamlčal! Vlada na Dunaju je čakala, da jo pozove dež. zbor, naj še kaj dá, liberalci so pa iz same nagajivosti, iz samega strankarskega sovraštva prepredili, da bi ne kaj tisočakov prišlo od vlade v podporo kmetov.

O učiteljskih zadevah

Je izjavil dr. Šusteršič: Del učiteljstva s posebno slastjo drži v lastno škodo z liberalno stranko. Ker pa mi ne maramo tistih liberalnih učiteljev, ki psujejo, kriče nekateri seve liberalni listi, da smo nasprotniki učiteljskega stanu, dočim je res, da liberalcem ni dejansko nič za učiteljstvo in da se vsak liberalec smatra visoko nad učiteljem. Liberalcem še nikdar ni prišlo na um, da bi v kakem svojem sigurnem okraju kandidirali učitelja. Ker pa mi spoštujemo pošteno učiteljstvo, dali smo mu zastopstvo v dež. zboru. Kaj je bila posledica? Ker je

učitelj-poslanec Jaklič imel pogum, da se n sklonil sedanjemu našemu narodu pogubnemu sistemu, hočejo ga na vsak način uničiti. Ali je to spoštovanje do učiteljstva, da se mu prepričanja ne pusti? Mi nismo proti osebnemu prepričanju posameznih učiteljev, če dostojno zastopajo svoje prepričanje in če pridemo mi do večine, kar se gotovo prej ali slej zgodi, liberalno učiteljstvo radi svojega mišljenja ne bo preganjalo. Liberalci pa srdito preganjajo vsakega, kdor ne trobi v njihov rog. (Burno odobravanje.) Klica par kričavec hitro avanzira, dočim drugi reveži, ki niso od tiste klike in so tudi dobri učitelji ostanejo zadaj, vendar pa še vedno trobijo v liberalni rog in res mislijo, da se bo med cedil, če še dalje ostane v naši deželi liberalno gospodarstvo. Doslej ni bila liberalna skrb za učiteljstvo prida in tudi ne bo! Govori se o povišanju učiteljskih plač na deželne stroške. Deželno gospodarstvo je tako zavoženo, da so liberalni dežel. gospodarji že letos hoteli zvišati doklade, kako bi jih pa morali še zvišati, ako bi se zboljšale učiteljske plače na deželne stroške! Že sedaj manjka nad 800.000 kron. Jaz pravim in in vsakem shodu poudarjam, da so učitelji slabo plačani, (Klici: »Dobri učitelji so slabo plačani!«), na račun kmeta pa učiteljskih plač ne moremo zvišati. Da je učiteljstvo na slabem, kriva je država, ki je uredila šolstvo po svoji glavi, plačati ga pa noče. Dežela nima kje vzeti, stroški za šolstvo so se zadnja leta potrojili, da se pa učiteljem pomore, je dolžnost države, dati za to sredstva. Država naj uredi poseben šolski zakon na premožnejše stanove, na tiste, ki imajo velike dohodke. (Klici: »Zakaj tega nočejo liberalni mogotci, če jim je toliko za učiteljstvo? Tisti učitelji, ki ne vidijo, da se liberalci le radi svojih žepov temu upirajo, so slepi.«) Jaz ne govorim zase, jaz bom moral tak davek sam plačati, a kmeta se ne sme več obremeniti. (Hrupno pritrjevanje.) Laž, popolna laž je pa, kar piše zadnji »Učiteljski Tovariš«, da smo v našem klubu govorili o regulaciji učiteljskih plač in da so izmed 16 poslancev bili za zboljšanje samo štirje! Tisti, ki je to pisal, je slišal travo rasti! Vsaki seji sem predsedoval, a tega, kar trdi »Učit. Tovariš«, ni bilo. Zadnji »Učiteljski Tovariš« zopet psuje, kar se da. Če mislijo liberalni učitelji, da koristijo svojem stanu, naj psujejo dalje, mi pa ostanemo na stališču, da dokler liberalno učiteljstvo ne da zadoščenja za te

LISTEK.

Pisma s pota.

Poljski napisal H. Sienkiewicz.
Posl. Podravski.

(Dalje.)

Ob eni po polnoči odideva s tovarišem navzdol, zameniva obleko in perilo, premočeno navzlic lakiranim plaščem do zadnje niti, nato se slečeva ter vlečeva k počitku. Toda vsa noč je bila nemirna. Časih se je bilo treba držati, da nismo popadali se predalov. Ladja se je gugala tako, da smo leželi v postelji stali sedaj na nogah, kar je bilo dobro, sedaj na glavi, kar je bilo malo slabše. Kožuh, viseč na nasprotni steni, zagledam naenkrat, da visi nad menoj. Kovčegi in škornji so se trkljali po vsem podu in bili z velikim ropotom ob stene. Potne torbe, viseče na kavljih, so se gugale po zraku, kakor bi jih veter majal.

Ob dveh se v kajutah, ležečih blizu stopnic, začuje krič. Mislim sem, da se je pripetila kaka neizgoda, tembolj, ker sem obenem začul pljusak vode, ki je drla s šumom po notranjem hodniku. Vsi so se zbudili; klic »voda! voda!« se je razlegal po vsej ladji. Ženske so jele kričati ter dirjati

po hodnikih v obleki, katere preprostost bi ne bilo moč opisati. Končno je dospel mlad mornar, ves premočen, z licem, zardelim od borbe, ter naznanil gospem, da je voda na nenavaden način dospela čez stopnjice na hodnik, da pa sicer ni nobene nevarnosti.

Drugo jutro je morje bilo še razburkano, toda veter je že ponehal; proti pol dnevu se je pomirilo tudi morje. Množica oseb je prišla k obedu. Smejali so se in zbijali šale iz včerajšnjega strahu. Pripovedovali so si pri tem o smešnih dogodkih, kakršne je ponudi povzročil vihar. Evo, pregraje, narejene v kajutah, ne sežejo popolnoma do tal, zaradi tega se je množina drobnejših stvari zmuznila vsled nasilnega gugalja ladje iz enih kajut v druge. Mislim si torej začudenje in jezo našega Otella, ko zarano vstane, pa zapazi v kajuti Desdemone nele svoje brezpetnike, marveč še druge predmete moške garderobe. Otello jame res razgrajati, Desdemona se sklicuje na svojo nedolžnost in se roti pri blesku srebrnega meseca, da ne vé ničesar; pastor v sosedni kajuti ne more iti k obedu ter zahteva, naj mu izvleče njegov kovčeg iz dna ladje. Stewart mu prinese čez nekaj časa izgubljene reči, toda velečastiti jih smatra za omadeževane ter želi imeti kovčeg iz

dna ladje. Ko mu pa povedo, da kovčega ni moči dobiti, napove, da napoči v enem letu konec sveta, ter obleče svojo prejšnjo obleko.

Seveda ni v tej dogodbi niti besedice res, vendar jo pripovedujejo vsi. Lepo vreme in mirno morje čudovito dobro vplivata na dobro voljo popotnikov. Zapazil sem množico oseb, katerih še nisem videl doslej. Ženske so imele čednejšo obleko nego navadno. Po lunchu in črni kavi smo se šetali po krovu; seznanimo se tu kmalu. Male spletke krožijo od ust do ust. Časih se mi zdi, da se nahajam kje v toplicah daleč za mejo cesarstva; ako bi ne odmeval povsod angleški jezik in ako bi bila razlika med aristokracijo in demokracijo, bi si bil mislil, da se sprehajam po ščavniških stopah, ali po tehotinski tovarni.

Toda razlike med aristokracijo in demokracijo tukaj ni videti, kajti popotniki so večinoma Američani. Dasiravno so v tej družbi ljudje, ki so že ptovali po Evropi, bogati in kakor bi sklepali, olikani, se vendar njih olika ne more meriti z evropejsko, ter ne zadošča niti najskromnejšim zahtevam. Nekateri izmed teh gospodov sedajo k mizi v kučmah; neki gentleman, sedeč nesproti gospé francoskega konzula iz San

Francisco, si vsak dan proti koncu obeda sezuje škornje in pravi, da mu to kaj dobro dé ter prigovarja drugim, naj ga posnemajo. Po obedu si nekateri krajšajo čas s čitanjem ilustriranih časopisov. Pri tem pa položé nogé na mizo; drugače ne čitajo. Američani se vedejo vobče rezko.

Le malo jih govori francoski, pa še ti grizejo francoske besede kakor trde orehe, in lahko se reče o njih, da jih ne izgovarjajo, marveč izpljuvajo, kakor nekaj neokusnega. Otello in zala Desdemona se vračata naravnost iz Pariza, kjer sta preživela medene mesce, zaraditega se najbolj odlikujeta ter sta tudi najzgovornejša. Razen teh imamo še dokaj drugih zanimivih tipov. Razen zdravnika iz St. Louis, iz Missouri, ki je lažnjivec prve vrste, in mojega soseda pri obedu, debelega kapitana, ki pospravlja po stari navadi lepo množino hrane, je obrnil nase mojo pozornost neki kvekerski par. Oba sta revna, molčeča, turobna, stara. Njegov obraz, z upadlim licem in z izbuljenimi očmi, je pravcat tip lica lakomnikovca; ona pa je neprijazna svetohlinka, vodeča moža za nos in zroča s smehom in veseljem na vsa, kar je mlado.

Proti koncu obeda, ko prinesejo na mizo sladice, dobé oči ravnega kvekerja izraz

psovke, toliko časa vprašanje o zboljšanju učiteljskih plač ne pride v razgovor. Ljudje okoli »Učit. Tovarisa« naj le psujejo, svoj jim tovarišem ne bodo koristili. Mi svojih opazk ne naperjamo na vse učiteljstvo, ampak samo na one, ki s psovkami tako ponižujejo učiteljstvo, kakor kaže »Učiteljski Tovarisa«.

Zborovalci so navdušeno pritrdjevali govorniku, ko je razvijal, da je sedaj dolžnost katoliško - narodne stranke, zahtevati tudi pomnožitev kmetiskih mandatov. (Klici: »Ker niso hoteli malo, bodo morali dati več!«) Govornik je zaključil svoj govor: Ako bo ljudstvo ostalo tako, kakršno je, ako bo zvesto stalo za nami, bomo z magali. Viimate svojo usodo v lastnih rokah! Ako bomo združeni stali v boju, končno mora priti zmaga. Sij je še vaelej zmagalo ljudstvo v boju za svoje pravice, ako je bilo vztrajno, krepko in je-kleno!

Resolucije so bile navdušeno sprejete. Shod je bil zaključen z gromovitimi »živio«-klici na cesarja Frančiška Jožefa I., ki je sam nekoč dejal: »Da bi bile volitve drugačne, pa bi se drugače vladalo!« in na sina priproste-ga kmeta, na demokratskega papeža Pija X.

Nekdaj mogočni liberalizem v Trnovem se pred množicami zavednih kmetov ni upal pokazati.

Dobrépoljski shod.

Iz Dobrépolj, 18. nov.

Na dan za dnevom se ponavljaóe niz-kotne napade v »Slov. Narodu« na osebo gospoda deželnega poslanca Fr. Jakliča je ljudstvo mirno in dostojno odgovorilo stem, da ga je izvolilo častnim občanom v Vidmu, Kompoljah, Strugah, Lužarjih in na Turjaku. Že to so dokazi priznanja in zaupanja. Se sijajnejše pa je pokazalo kmetško ljudstvo, kako trdno stoji ob njegovi strani, na javnem shodu dne 15. novembra 1903. Zborovali smo v zadružnih prostorih, ki so bili do tesna napolnjeni. Shodu je predsedoval g. Franc Mustar, župan v Kompoljah.

Poslanec Jaklič je v dobro uro traja-jočem govoru slikal domačo politiko zadnjih dveh let. Ves boj katoliško narodne stranke, ki je prava ljudska stranka, stremi po od-stranjenju nasilnega liberalnega sistema, ki sloni na krivičnem deželnozbornem volilnem redu. Stranka hoče pred vsem pravičen volilen red, da pride ljudstvo do besede in veljave v deželni zbornici. Volilna reforma je najnujnejša zadeva naše stranke in cele dežele. Brez te v deželi ne bo miru.

Kaj sodi ljudstvo, je pa povedal prav jasno gospod župan Mustar. Omenjal je pred vsem gonje liberalcev proti poslancu Jakliču. Nobena reč na njem ni liberalcem všeč. V zadnjem času jim tudi ni prav, da so ga občine volile častnim občanom. Engel-man in žandar hodita okrog kakor kaka »Narodova« poročevalca in poizvedujeta, za-kaj in kako se je to zgodilo. Obilo smeha je bilo, ko je povedal, kako je njegov ob-činski svetovalec Hočevar lepo »izpovedal« Engelmana, ki ga je nahrulil zaradi tega. — Šolsko vodstvo, oziroma tste oblasti, ki da-jejo takemu vodstvu potuho, odrekajo kraj-nemu šolskemu svetu sleharno pravico.. Mi

nepopisljive poželjivosti, in na licu se mu prikaže rdečica. Rad bi jedel »kompot«, toda ne šel bi rad v pekel; žlica mu nemirno trepeta v roki, in nesrečnež spremlja s po-željivim pogledom vsako slivo, katero nese na večno pogubljenje obsojeni sosed v usta, z jedno besedo: trpi Tantalove muke. Žena ga zlobno gleda več čas, ter mu reče ironično s sladkim glasom: »Le postreži si, čemu bi si ne postregel? Jej slive, za drugo se ne brigaj!« Revež pa le vzdihla ter položi žlico na mizo.

Med takim opazovanjem in razmotriva-njem smešnih strani svojih sosedov mi je mineval dan za dnem. Proti koncu me jame potovanje vendar dolgočasiti. Dan je podo-ben dnevu, kakor dva rojstna brata: breakfast, šetanje po krovu; lunch, šetanje po krovu; večerja, šetanje po krovu; nato pa spat. Vrhutega vedno isti prizor: ogromni zelen-kasti valovi in pusta morska ravan; galebi, leteči za brodom in otožni »Oooo-ho!« mor-narjev, ki zavijajo ali razpenjajo jadra. Pride nedelja, ki je še dolgočasnejša kakor drugi dnevi. Po zajtrku prinesó stewarti ne-koliko izvodov svetega pisma ter jih položijo na mize; Američani se vsedejo in jih čitajo; pri tem pa zevajo in mislijo odividno na kaj drugega. Vsi so resni in molčeči, toda v tem je tičalo več umetelnosti in svetohlinstva,

nimamo po nazorih šolskega vodstva drugih pravie, kakor pobirati drva. Ker pa imamo dolžnost plačevanja, imama tudi dolžnost, govoriti pri šoli. Krajni šolski svet je do-slej še vselej dovolil za šolo, kar se je za-htevalo. V kratkem času se je šola razširila za tri razrede. Zadnjič se je razširila v na-sprotju s šolskim vodstvom, ki si je hotelo prilistiti prazno učiteljičino stanovanje. Na-jete zidarje je bil šolski vodja odpodil. Zvi-jače je bilo treba, da se je pregovorilo šol-skega vodjo za razširjenje. — Velik rava je nastal zaradi sklicevanja šolskih sej. Kmetje imamo čas samo ob nedeljah, gospodje se-veda tudi ob delavnikih. Engelman je re-kel: »Jaz v nedeljo ne bom hodil k sejam«, in je hodil »na španceir«. Tisti, ki bi bil mor-al najpridnejši biti pri sejah, ga ni bilo, a kmetje smo hodili in reševali tekoče stvari. Slo se je največkrat za zamude. Nekaterim smo predlagali kazni, druge oproščali. Ozi-rali smo se na razmere. Ker je pri nas vse v Ameriki, smo se morali ozirati na to, da ob času največjega dela nismo kaznovali stari-šev, ki so otroke doma potrebovali. Kdor je hodil že šest let v šolo ali je bil dovolj star, smo ga pa tudi oprostili. Ker je imel En-gelman nas pravzaprav za osle — on se je takrat zabaval, ko smo bili mi pri sejah — smo se pritožili zoper to, pa ni nič po-magalo. Engelman se je bahal, da mu zgo-raj prav dajo, da se ne udeležuje sej. Če je tako, smo rekli, bo pa druga: krajni šolski svet ne bo pisal svaril, piše naj jih Engel-man; njegova dolžnost je, skrbeti za reden šolski obisk. Otroci niso bili svarjeni, krajni šolski svet ni kaznoval starišev, a Engel-man, ki ima nekaj oblasti pri okrajnem šol-skem svetu, je pa potlej predlagal kazni. Sej se ni udeleževal, a potlej je kazal svojo moč in se norčeval iz krajnega šolsk. sveta. Proti takim razmeram sem se pritožil in dose-gel, da se Engelman mora udeleževati sej in da nima več pravice, reševati šolskih zamud naše šole. Zato se je določil drug gospod. Ta dva sta se pa brž zmenila, da bo on Engelmanu pod roko poslal zamude, in kar bo Engelman nasvetoval, to bo on v imenu okrajnega šolskega sveta storil. To se je res zgodilo. Ko smo prišli temu na sled, pritožili smo se na deželni šolski svet proti taki igri in sedaj je obema častitima gospodoma to delo odvzeto. Nam pa to ne zadostuje. Mi zahtevamo, da se popravi to, kar sta Engelman in njegov prijatelj preko krajnega šolskega sveta storila. Odmerjala sta globe v višini od 10 do 40 K za take otroke, ki so po šest let hodili v šolo. Ako gori spoznajo, da to, kar sta uganjala, ni bilo prav, morajo popraviti krivico, ki sta jo naredila našim ljudem. Rekli smo, da se ne udeležujemo sej, dokler se ta krivica ne po-pravi. Sedaj je pa bila šolska oblast precej na nogah. Zagrozilo se nam je s kaznimi, ako se ne bomo udeleževali sej, in ravno tista šolska oblast ni niti z mezincem ge-nila kak dve leti, da bi prisilila Engelmána, hoditi k sejam. To je tista zlo-glasna dvojna mera. In kaj so zo-pet v nedeljo napravili?

Tista oblast, ki je nam zagrozila s kaznimi, ako se ne udeležimo sej, ki je pa tako dobrohotno podpirala Engelmanove ne-deljske »španceir«, je nam naklonila k seji krajnega šolskega sveta — orožnika. Kaj je napotilo šolsko oblast, da je delegirala orož-nika v šolo ob času seje krajnega šolskega sveta, ko prihajajo in odbajajo poklicane stranke, nam še ni prav znano, a mogoče je le dvojje. Ali ima Engelman tako slabo vest, da se boji za svojo brado in misli, da mu

je treba orožniške asistencje, ali pa, kar je bolj verjetno, da bi bil orožnik Engelmanu takoj pri rokah, ako bi bila pri seji padla od kake strani ostrá beseda proti En-gelmanu in bi bili potem razkričali, kako su-rovi so Dobrépolci, ki napadajo tako ne-dolžna jagnjeta. Nhče ni tako neumen, da bi ne vedel, kam pes tace moli, zato je treba, da smo previdni. Kadar bo orožnik En-gel-manu zopet tako pri rokah kakor zadnjič, naj nihče ne gre v šolo.

Pustimo g. Engelmána in g. predsed-nika, naj se zabavata, kakor se jima zdi, a danes jaz tukaj protestiram proti takemu postopanju šolskih oblastij. Ti ljudje hočejo imeti škandale za vsako ceno. Vprašanje pa je, ali je to od njih modro sedaj, ko bo treba zopet odpreti naše mošnjičke in prispevati za razširjenje šole. Stokrat si bomo premi-alili, predno bomo kaj dali za šolo, dokler se bodo igrali z nami taki učitelji, kakor je Engelman. Na ta način, kakor je pri nas, ko je ogromna večina ljudi zaradi enega člo-veka s šolo v nasprotju, ni mogoč pravi vseh. So še druge reči, ki izzivajo, ki so nam vsem znane, o katerih pa razpravljati ne smem.

Dalje je povedal, da so volitve v cestni odbor spadle tako, da so od strani občin iz-voljeni v odbor sami zavedni kmetje. Pri-poročal je »V z a j e m n o z a v a r o v a l - n i c o«. Jaz sem zastopnik te zavaroval-nice, zato liberalci vpijejo za meno: šk o f o v a g e n t. Te psovke me ni sram, ne maram pa, da bi za meno vpili Hribarjev a g e n t. (Ludje so viharo ploskali, ko je končal.)

Sledeče resolucije so bile so-glasno in z velikim navdušenjem spre-jete:

Resolucije sprejete na političnem shodu 15. nov. 1903.

1. Mnogoštevilni volivci iz vseh krajev dobrepoljske doline, zbrani na polit. shodu dne 15. nov. 1903. soglasno izrekaóo neome-jeno zaupanje svojemu po nasprotnem časopisji nečuvno napadenemu poslancu, gospodu Fr. Jakliču, a tudi odločno protestirajo, da se ga hoče valed izvrševanja poslančevih dolžnostij disciplinirati in soglašajo v pre-pričanji, da bi bila skrajna nepravdnost in v tem slučaju usodepolna napaka: prestaviti učitelja iz kraja, kjer uživa popolno zaupanje ljudstva.

2. Zbrani volilci odobravajo postopanje katol.-narodnih poslancev v zadnjem zase-dani dež. zbora in zahtevajo od njih, da ne odnehajo prej, dokler ne izvojujejo pra-vi č n e s p r e m e m b e k r a n j. dež.-zbor-skega volilnega reda.

3. Da se poravnajo krivice, ki se sedaj godé kmečkemu in delavskemu ljudstvu glede zastopstva pri zakonodaji, zahtevajo od katol.-narodnih poslancev, da delujejo na to, da se sčasoma in dosledno uvede v za-konodajnih zborih splošna in enaka volilna pravica.

4. Končno soglasno izjavljajo, da je le v skupnem in odkritosrčnem složnem nastopu obeh slov. strank mo-goča zmaga slovenskega ljudstva proti nem-škemu nasilstvu, posebno glede na obmejne Slovence. Zato pro č z grdo in umazano slov.-nemško zvezo!

Javen ljudski shod v Stopičah pri Novem mestu.

Katoliško politično društvo za Dolenjsko je sklicalo dne 22. t. m. shod v Stopičah, pri katerem so obilno zbrani katol.-narodni volilci s o g l a s n o sprejeli sledeče reso-lucije:

1. Zbrani volilci stopiške župnije izjav-ljajo soglasno, da bodo nepremično stali za svojimi katol.-narodnimi poslanci, jim izra-žajo popolno zaupanje in priznanje ter jih

2. pozivljajo, naj ne odnehajo sklicem: »ven s splošno in enako volilno pravico!«

Iz državnega zbora.

Poroča se, da bo razprava o Körber-jevem govoru le še v dveh sejah prišla na dnevni red. Od vsake stranke bo govoril samo eden govornik; generalnim govorni-kom pro bo izbran kak Poljak, contra pa bo govoril posl. Derschatta. — Mladočeški klub je sklenil, da bo podpiral od poslanca F o r t a vloženi nujni predlog za spremembo ustave kot svojega lastnega in prosil stranke desnice za pomoč.

V današnji seji je bila vložena vladna predloga o l e k a r s k e m z a k o n u; bistveno se nič ne razlikuje od načrta takšne postave, ki je bil v marcu predmet pismene enketé. Najvažnejša prememba obstoji v tem, da v sedanjem načrtu ni več omenjena uradna cenitev lekarn za slučaj, da preidejo med živimi v druge roke. Ustanovitev novih le-karn je tudi v tem načrtu prepuščena inici-jativi farmacevtov. Konkurz, ako se ima po-deliti lekarska koncesija, se sploh več ne vrši. Prosilci za lekarsko koncesijo, ki ho-čejo ustanoviti novo lekarno, morajo doka-zati, da so delovali deset let kot farmacevti

v kaki lekarni, sicer zadostuje doba petih let. Koncesija za ustanovitev javne lekarno v kakem kraju se sme podeliti, ako stalno stanuje v tisti občini kak zdravnik. Pri podel-itvi koncesije ima koncesionar plačati takso v znesku 500 do 4000 kron s ozirom na število prebivalcev dotične občine. V načrtu so tudi določila glede nedeljskega počitka v javnih lekarnah.

Položaj na Ogrskem.

V državnem zboru je véceraj poslanec Dohatzy pritoževal se o razmerah v ugrun-skem volinem okraju; tam je Tisza ofici-jelni kandidat in na njegovo korist dela ves upravni aparat. Prvi protikandidat je bil za-prt in potem izgnan, a drugi ni smel govo-riti svojega programnega govora. Okraj je zaseden od vojaštva. Tisza je odgovoril na to, da ni dobil iz tega okraja še nikake pritožbe. Potem je sledila razprava o pred-logi novincev. Poslanec Pap je imel dolg obstrukijski govor, nakar je bila rasprava prekinjena.

Trgovinski minister Hieronymi je vložil predlogo gledé provizorične ureditve trgovinskih zvez z Italijo. Predsednik na-znani, da se skličeóo delegacije 15. decem-bra. Poslanec Kubic predlaga nato, da se v eni prihodnjih sej vrši o tem posveto-va-nje. Poslanec Ugrom se sklada s tem pred-logom; vojski je treba dokazati, da je le oborožena služabnica v deželi. Poslanec Hollo predlaga, naj se cesarju pošlje adreso, da sklicanje delegacij odloži, in da naj se v delegacije pošlje 50 članov iz zbor-nice in 10 iz magnatske zbornice. Predsed-nik naznani, da mu je 20 poslancev vložilo prošnjo, naj se o teh predlogih prihodnjič po imenih glasuje. Temu mora pritrditi. — Podpredsednik zbornice, Daniel, je odsto-pil. Kossuth je priobčil članek, v katerem povdarja, da se avstrijski Nemci napram Ma-djarski sovražno obnašajo, in da mo-rajo Madjari zato podpirati Čehe in Poljake v boju za svojo zgodovinsko samostoj-nost.

Razpor med Tiszo in Körberjem se je baje poravnal v cesarjevi avdienci, kjer je bil Tisza v nedeljo. Iz poučenih krogov se čuje, da je bil Tisza od cesarja zelo mi-lostno vsprejet.

Srbija.

Iz Belgrada pišeóo: Poročilo, da se je car Nikolaj za svojega zadnjega bivanja na Nemškem v navzočnosti najvišjih krogov jako nepovoljno izrazil o oficijelni Srbiji, je napravilo velik vtis, zakaj carjevo besedo se zelo vpošteva, ker kar izpregovorijo, je sad zrelega preiščljivanja. Njegova nepovoljna sodba nam daje misliti, in vprašati se mo-ramo, kaj bo iz naše male in neznatne dežele, katere edina nada je mogočna in močna Rusija, ako naš edini zasčitnik in prijatelj tako uničevalno sodi o Srbiji. Ni dovolj, da nas oficijelno srednje evropsko časopisje tako surovo napada, da pred našimi zastopniki v inozemlju zapirajo vrata, da se nas izključuje iz kroga kulturnih narodov, nam stoji zdaj še Rusija hladno nasproti. Storili bi veliko napako, ako bi ostali malomarni in apatični napram temu, ali bi pustili fatalistično, da se razvijajo dogodki, kakor jim drago. Z največjim naporom moramo delati na to, da zopet zadobimo izgubljeni ugled, kakor smo ga imeli l. 1880. Kako pa to dosežemo? Evropa in car zahtevata zadoščenja za umor kralja dne 11. junija ne v imenu palih žrtev, temveč v imenu drž. pravičnosti. Torej ofici-jelni Srbiji ne preostaja nič drugega, kakor storiti in žrtvovati vse, kar Evropa zahteva, da odstranimo sramotni pečat, ki teži našo državo, in stopimo zopet v zvezo z evropsko diplomacijo. Blíža se drugi berlinski kongres in do tedaj moramo biti na čistem z ostalo Evropo, ker bi sicer utegnil kongres imeti za nas slabe posledice. Sedanja vlada ima skrbeti, na kakšen način se to zgodi. Pristaši in prijatelji prejšnjega kralja so se začeli gibati na način, ki s skrbjo in strahom napolnjuje vodilne kroge. Število ljudi in listov, ki obsojajo umorstva od 11. junija in jih označujejo za neizbrisljivo sramoto Srbije, raste od dneva do dneva, in povzroča ta propaganda vladi največjo skrb. Mirni dnevi Srbiji še niso zasijali.

Svoboda pouka na Francoskem.

Nasprotniki krščanske vzgoje delujejo vedno pod pretevo »svobodnega pouka«. A kadar dobé oblast v roke, pa se pokaže, kaki tirani da so. Zdaj se pripravajo celo v fran-coskem ministertvu, ker se zdi učnemu mi-nistru Chaumié u Combesovo početje ven-dar preveč tiransko. Combesu je prihitel na pomoč mornariški minister Pelletan, kateri je v Troyesu govoril, da je nespametno in nerepublikansko govoriti o svobodi pouka, kajti v republiki svobode pouka sploh ni. Vse se mora vzgojiti le tako, »kakor repu-blika hoče«. Republika je pa sveda tista stranka, ki je ravno na krmilu in terorizira vse, kar je pod njo.

Vojna nevarnost v Vzhodnji Aziji.

Zadnja poročila iz daljnega Istoka niso preveč razveseljiva, temveč vzbujajo neko

(Dalje prih.)

negotovost. Telegrami o sumljivem gibanju kitajske armade, članki angleških in nemških listov, ki pišejo o poslabšanju položaja in slednjič nebroj bolj ali manj vznemirljivih poročil o rastoči bojevitosti ne samo Japoncev, temveč tudi Kitajcev — vse to obrača pozornost na daljni Istok, čeprav je angleški ministarski predsednik šele te dni podal pomirjevalne izjave glede vzhodnih homatij. Žal, da še ni mogoče pretehtati teh poročil, ki temelje večinoma na samih vesteh, po njihovi pravi vrednosti. Treba bo čakati novih poročil, predno se moremo bolj natančno izraziti o novi fazi vzhodno-azijskega vprašanja. Le to je gotovo, da Rusija še nadaljuje pogajanja z Japonci. Iz Port Arthurja je prišla 17. t. m. sledeča brzobjavka: „Bojeviti ton japonskega časopisa, ki je nedavno že utihnil, se je oglasil zopet. Zdi se, da so imeli japonci agenta v Kini nove vsepe. Podkralji in guvernerji v Kini so dobili brzobjavno poročilo, naj nabirajo denarna sredstva in čete, ker je možnost, da se razdero diplomatske zveze z Rusijo.“

Iz brzobjavk.

Dunaj. Govor linškega škofa za pravice ondotnih Čehov je vzbudil v češkem časopisju živahen odmev, ter se je tudi v praškem mestnem svetu govorilo o njem. Predlagano je bilo, da se zahvali škofu v adresi priznanja za njegovo prijateljsko zavzemanje nasproti Čehom. Predlog se je izročil predsednišalnemu poverstvu v rešitev.

Friedrichsrub. Kakor vsako leto, tako je tudi letos prišlo dvajset Ostmarkovcev iz Dunaja, Ascha, Egerja, Solnograda, Brucka, Reichenberga, Kremsa in Rosena-u pod vodstvom poslanecv Schönererja, Klie-manna in Steina v Friedrichsrub, da položijo v Bismarckovi grobnici vence. Na grobu je imel poslanec Schönerer nagovor, v katerem je poudarjal večno hvaležnost nemškega naroda Bismarcku.

Dunaj. Tri največja društva avstrijskih industrialcev so vladi poslala spomenico, v kateri omenjajo škodo za avstrijsko industrijo, ker ni nikakih pogodb z Italijo. Vlada naj sklene provizorično zvezo z Italijo.

Rim. Avstrijski trgovinski minister Call je v nekem razgovoru omenjal sedanje gospodarsko razmerje Avstrije in Italije. Call je izrazil upanje, da prideta obe državi do popolnega soglasja. Sklep nove trgovinske pogodbe je za Avstrijo večjega pomena kakor za Italijo. Glede vinskega vprašanja je Call omenil, da avstrijska vlada ne sme nič storiti brez popolnega soglasja z Ogrsko. Vinska klavzula sicer ne more še dalje obstajati, a gotovi meri ital. vina se bo uvoz v monarhijo olajšal, a se zato kolikor mogoče zabilan francoskim in španskim vinom.

Carigrad. V diplomatskih krogih pričakujejo, da Turčija danes odgovori na reformne predloge velevalsti. Poslaniki so izjavili turški vladi, da ne pripuste nobenega zavlačevanja več.

Inomost. Prosta laška vseučiliška predavanja se bodo vršila po § 2.

Budimpešta. Grof Ivan Zichy je odložil predsedstvo ogrske katoliške ljudske stranke, ker del stranke simpatizira z ogrsko obstrukcijo.

Dunaj. Delegacije bodo zborovale od 15. decembra do 15. januarja. Nato bo zopet prišel zborovanje državni zbor, nakar bodo sredi marca zopet sklicana večina deželnih zborov.

Praga. Češka liga za splošno in enako volilno pravico je imela zborovanje, na katerem je sklenila v svrhu agitacije ustanoviti dve društvi in sicer za dežele češke krone in za Njžo Avstrijo.

Budimpešta. V političnih krogih močno razpravljajo Košutov članek, v katerem se je izrekel, da so Nemci v Avstriji sovražni Madjarom, zato se morajo le-ti postaviti na stališče, da se mora zopet dati historična samostojnost Poljakom in Čehom.

Kišinev. Obnavna radi protizidovskih izšredov v Kišinevu je strogo tajna.

Vsi časnikarski poročevalci so odpotovali.

Inomost. Vlada je prepovedala ustanovitev italijanske „università libera“ (svobodne univerze) v bližnjem Wiltenu, ker se je med drugim bati, da bi bila ta univerza v sedanjih razmerah povod javnim nemirum. Profesor de Gubernatis dospel je semkaj, dasiravno je bil že v Tridentu obveščen, da so italijanski svobodni kurzi prepovedani. Proti de Gubernatisu priredili so nemški visokošolci na koledvoru burne demonstracije. De Gubernatis podal se je v Wilten, kjer so italijanski visokošolci dvakrat brezuspešno skušali otvoriti predavanja. Po drugem razpuščenju so se italijanski visokošolci odstranili; sledili so jim nemški visokošolci in prišlo bi bilo gotovo do spopadov, da niso redarji držali narazen obe gruč.

Cerkveni letopis.

Potreben molitvenik. Kakor je obde znano, se „Češčenje presv. Srca Jezusovega“ hitro razširja, ne le po kranjski deželi, kjer

se je ta prelepa pobožnost že docela udomačila med ljudstvom vseh prizadevanja našega presvitlega kneza in škofa, ampak tudi po vseh drugih pokrajinah, kjer bivajo Slovenci, lepo cvete ta pobožnost. Ali nekaj nam še manjka, ki naj bi kot dobro gorivo vedno skrbelo, da ljubezen do presv. Srca v našem srcu ne le ne ugasne, ampak čim dalje bolj vplamteva — in to bi bila dobro slovenska knjiga o presv. Srcu. — Glasnik presvetih Src Jezusa in Marije ne zadostuje, ker je premalo razširjen in ker se vsa snov ne obdeluje sistematično. Gotovo bi mnogim vstregli, ako bi v „Sl.“ vzbudili slovenske pisatelje, da bi kaj spisal o presv. Srcu in potem knjigo izdali po „Mohorjevi družbi“. S posebnim veseljem bi segli po tej tako zaželeni knjigi.

Prometne zadeve. Železnica Škofja Loka-Železniki.

Železniki, 22. nov.

Sedanji promet med Škofjo Loko skozi Železnike na Podbrdo in tudi dalje v Hudo Južino, Grahovo in sploh v sosedno Tolminsko dolino je kar neverjetno živahen. Noč in dan se menjajo težko obloženi vozovi gor, prazni zopet nazaj. Menimo, da kar se potrebuje stvari za predor v Podbrdu, in tudi že za daljino progo proti sv. Luciji, ki se že gradi, gre večinoma vse tu skozi. Pa tudi raznovrstna živila za ondotne kraje. Le žal, da je vsled pogostega deževanja in množine težko naloženih voz cest zelo slaba in razorana. Upamo, če se vreme kaj vnese in cesta osuši, bo tudi za promet bolje, in tudi uboga živina bo dokaj manj trpela, kakor po neizogibljivih slabih cestah o deževnih nalivih.

Tudi železniška zveza Škofja Loka-Železniki je morebiti bližje, kakor si je marsikdo domišljeval. V dan 18. t. m. zjutraj ob 8. uri se je namreč že sošla komisija za revizijo projektirane železnice Škofja Loka-Železniki na postaji v Skofji Loki. Navzoči so bili sledeči gospodje: vladni svetnik pl. Laschan kot voditelj komisije; kranjski c. k. okr. glavar A. Pirč; nadinženir Zbrizaj od dežel. odbora; član (stavbeni svetnik) železniškega ministrstva na Dunaji; od tam tudi še dva žel. nadzornika, en inženir, ter en stotnik od general štaba, oziroma vojniškega ministrstva. Le ta poslednji je posebno poudarjal, da se ima postaja v Železnikih postaviti tako, da je mogoče podaljšati od tam železnižno zvezo s Podbrdom. Poleg imenovanih gospodov so bili navzoči pri tej komisiji še gg. župani: Lenček N. iz Škofje Loke, Triler J. iz Stare Loke, Demšar Fr. iz Selca in Košmelj Fr. iz Železnikov. Določile so se tudi že naslednje postaje: Škofja Loka mesto; Bukovica, Dolenja vas (postojanka, ako se bo prebivalstvo zanimalo za njo), Selce in Železniki. —

V dan 19. t. m. se je nadaljevala še natančnejša obravnava o Skofji Loki, ter so staveli in podpisali se dotični zapisnik. —

Danes o tem spregovorimo le še to: Pogled na zemljevid kaže, kako pripravna zveza bi bila med Ljubljano skozi selško dolino in prek Podbrda z Gorico; — pač vsa druga, kot: Ljubljana, Hrušica, Blejski kot, Stanga, Bohinj in Črnomurški predor, Podbrdo in dalje. Poslednja zveza (Ljubljana-Gorica) bo zelo enaka oni, kakor imamo v Železnikih šaljivo zvezo: čez Bohinj v Kranj. —k.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 24. novembra.

Klub katoliško-narodnih deželnih poslancev je daroval: Za ljudsko sklad 1059 K, za slov. del. stavb. društvo 280 K, za Peter Pavel Glavarjevo ustanovo, opravičenim občinam Gorenjskim v svrhu pravne ureditve te ustanove v zmislu volje ustanovnika 438-06 K, za Jeranovo dijaško mizo 300 K, za druge dobrodelne namene 560 K.

Izjava trebanjske občine. Občinski odbor Trebnje je prepričan, da je krivičen sedanji volivni red v kranjski deželni zbor, po katerem ima 80 graščakov in 6000 mestnih volivcev 20 poslancev, torej večino nad poslanci 37.000 kmetov, ki imajo samo 16 poslancev. Zato zahteva občinski odbor danes pri občinski seji v Trebnjem, da se izpremeni volivni red za kranjski deželni zbor tako, da bo pomnoženo število poslancev iz kmečke skupine, da se uvede splošna volilna skupina in tako dobi večino kmečko ljudstvo ter razruši sedanje krivično razmerje. — V Trebnjem, 22. nov. 1903. — Janez Novak, Ivan Ratajec, Jožef Fink, Jan. Planinšek, Janez Zupančič, občinski svetvalci. Alojzij Radelj, Janez Zupančič, Janez Nagode, Ignacij Miklič, Jožef Novak, Franc Eršte, Franc Miklič, Janez Grandovec, Ant. Testen, Ivo Radelj, Franc Kavšek, Franc

Marn, Anton Potokar, občinski odborniki. — Stirje liberalni odborniki iz Trebnjega so bili tudi pri seji, pa niso podpisali. Dva pa nista prišla. Naši so prišli vsi.

S slabimi dvotipi si izkuša krajšati čas »voditelj inteligence«. Ker je v Novem mestu vse povedal, je s svojo modrostjo pri kraju. Pri kraju bodo liberalci kmalu tudi s svojimi shodi, ker je slovenski svet premajhen zanje. Zato pa dr. Tavčar zopet po zraku plava in v zelo malo duhovitem listku razlaga, kaj bo — 1. 4000. A kako bi mož vedel, kaj bo 1. 4000, ko nam ne ve absolutno nič povedati, kaj bo še 1. 1903! Njegov dovtip cika, kakor pokvarjeno vino, in njegove misli so neprebavljive, kakor plesnivo usnje starega škornja. Vsekakor je značilno, da ta čas, ko katoliško-narod. stranka dela shode po celi deželi, si voditelj liberalcev izkuša čas pregnati s slabimi dovtipi, ki pa nikogar ne pripravijo do smeha, ker so povedani — s kislim obrazom. Kakor se kaže, se liberalci tako bojé volilne reforme, da bi bili še 1. 4000 zoper njo — ako jih prej ne bi bilo konec.

Sestanek „Leonove družbe“ bo jutri, v sredo zvečer ob pol 8. uri v »Rokodelskem domu«. Predaval bo dr. J. Jerše. Predmet predavanja: „Srce“.

Baron Hein je bil včeraj od cesarja sprejet v avdienco.

St. Peter na Notranjskem. Volitve so dandanes skoro povsod viharne. Pri nas pa smo si izbrali ves nov občinski odbor tako mirno in skoro soglasno, da kaj takega tu še ni bilo najmanj 20 let. Delo nas je umirilo in daje misliti tudi ljudem, kateri do sedaj temu niso bili privajeni, pač pa le oblastvenemu ukazovanju. Na dan sv. Elizabete si je isto tako složno postavilo občinski odbor na čelo dosedanjega vrlega župana, Frančiška Margon iz Trnja, kateri je že prošla tri leta deloval z veliko vneto za blagor občine. Ob njegovi strani pa nam je moral žreb razvrstiti šestero svetovalcev tako le: 1. Peter Žele iz St. Petra, 2. Matija Penk o iz Gradca, 3. Frančišek Križaj iz St. Petra, 4. Anton Kernal iz Radohove vasi, 5. Frančišek Avčin iz Trnja in 6. Janez Šabec iz Selca. Sami vrli možje, katerim vsem je vodilo geslo: „Vse za vero, dom, cesarja“.

Pošteni Nemci o enakopravnosti.

»Vaterland« obsoja v koroški zadevi stališče nemških nacijonalcev kot nevzdržljivo: „Lemisch pravi, da je nemščina pismeni jezik Slovencev, in se zato ne sme slovenski razpravljati. V deželi pa je 100.000 Slovencev, nekateri razumejo nemški za silo, drugi nič. Kje je zakon, kje razum, kje pravica, da bi ti ne smeli biti zaslisani v njim razumljivem jeziku, in sicer tudi potem ne, če je sodnik Slovenec? Ta razpor bo zadobil resen značaj, prebivalstvo je ogorčeno, ne nad dežel. zborom, katerega večino že pozna, temveč nad poročili iz sodne dvorane. Delovanje deželnozbornske večine ne sme s svojimi strujami prodreti v sodno dvorano; to mesto mora ostati nedosežno visoko nad gibanjem strank. Tukaj je sveta dolžnost, so svete prisege na dnevnem redu. — Kar je preostro se skrha. Tudi ni dvoma, da nemška radikalna stranka škoduje s svojim postopanjem le lastnemu narodu; te obdrtne razžalitve druge narodnosti vzbude v njej le novo moč za novo delo.“ — Omenjali smo že, da je tudi celovški knezoškof nastopil proti slovenski enakopravnosti; koliko bolj pravično in vzvišeno je stališče, ki ga je zavzel glede jezikovnega vprašanja škof dr. Dopperbauer v gornjeavstrijskem deželnem zboru, kjer je zagovarjal rabo češkega jezika v cerkvah v Lincu. Dejal je mej drugim: „Prišel sem pred 34. leti v Steyr. Tam je bilo mnogo čeških delavcev, in srce me je bolelo, da ni noben češčine vešč duhovnik mogel zanje skrbeti v duševnem pastirstvu. Prišlo je tudi mnogo vajencev, ki so le češki umeli; med njimi jih je bilo mnogo, ki niso še bili pri birmi. Kaj sem storil? Pri nekem inteligentnem češkem delavcu sem se učil češčine, da sem znal vsaj najpotrebnejše, da sem mogel prevedeti umirajoče in pripravljati za birno češke otroke. Se se spominjam neke češke žene, ki sem jo prevedel s sv. zakramenti za umirajoče in

ž njo podomače govoril. Kako veliko je bilo njeno veselje! To veselje uboge češke žene me je bogato poplačalo za vse muke, ki sem jih imel pri učenju češkega jezika.“

Poroka. V župni cerkvi Brühl pri Mödlingu se je poročil gospod Jakob Pukl, predsednik društva „Zvezde“ in podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju z gospo Lavro Strnad roj. Resch.

Katoliška delavska zveza v Rimu je ustanovila štiri strokovna društva: zidarjev, mizarjev, kamnosekov in tiskarjev.

Iz Selške doline. Na dopis »Narodov« pod zaglavjem „Iz Selške doline“, ki piše: „V nedeljo je bil v Skofji Loki shod backov, koštrunčkov in kozličkov. Tudi iz Selške doline so prignali nekaj takih političnih backov...“ dostavljamo samo tole: Tudi »pujske« iz Selške doline je bil ta dan v Skofji Loki, a ni prišel na shod, ker ni bil shod za »Narodu« dopisujoče »pujske«, marveč se je skrival v neki gostilni pri »Kozličku«! — Udeleženci škofje-loškega shoda.

Iz Zagorja. (Stavka delavcev ponesrečena. — Delavska stanovanja.) Malo se piše o zagorskih delavskih razmerah. A danes vendar nekaj. Stavka je bila končana na žalost in nesrečo delavcev, ker niso dosegli tega, kar so hoteli in želeli. Takorekoč nič jim ni primaknila bogata trbovlska premogarska družba. Delavci hodijo na delo pod istimi pogoji kot popreje. M. Čobal prireja vsako nedeljo shode za delavce. Obljubuje jim vse mogoče, a pokazati jim nima ničesar. Ob novem letu bode bojda tudi v Trbovljah delavcem ustanovil konsumno društvo. — Delavsko stavbeno društvo je zopet letos postavilo dve delavski hišici na svojem kupljenem prostoru, namreč gg. Fr. Češnovarju in Fr. Krečanu. Pred kratkim sta bili hišici blagoslovljeni. Hišica gg. Fr. Češnovarja stane okoli 2800 kron in gg. Fr. Krečana okoli 3200 kron. Vsaka hišica ima tudi okoli 300 m² vrta. Vsega prostora za zidanje ima delavsko stavbeno društvo okoli 4600 m². Sedaj stoji pet delavskih domov na stavbenem prostoru. S solzami v očeh, od veselja, sta se omenjeni delavski družini preselili v nova delavska doma. Tu naj pogledajo naši zagrizeni nasprotniki, da se na ta način pomaga ubogemu trpinu delavcu. Hvala za ves trud, ki ga ima pri delavskem stavbnem društvu gosp. predsednik Josip Dežman. — Delavec.

Novice iz Amerike. Zobe porovali. Pri zborovanju dobrodelnih organizacij v Kansas City, Mo., je poročal prof. Elwood iz Columbie, Mo., da so tamkaj neki bolnici, katera je v hipni blaznosti ugriznila uradnika, na povelje istega uradnika — izrvali vse zobe. — Stavka izdelovalcev klobas v Čikagi je končana. — Dijakinja ponarejalka denarja. »Moderni ženski« ni ničesar več sveto. Sedaj so tudi ženske pričele s ponarejanjem bankovcev. Neka dijakinja vseučilišča v Indianapolisu, Ind., je skušala svoje tedenske denarne priklade povečati s tem, da je s črnilom in peresom spremenila štev. »1« v št. »10«. Stiri take bankovce je srečno premenjala, predno so je prišli na sled. — Canadski Zionisti. V Montreal, Kanada, se je vršil dobro obiskan shod zionistov iz vseh krajev Canade. Zborovalci so odobrili ponudbo angleške vlade, katera jim je ponudila v iztočni Afriki velika zemljišča v svrhu naselitve. — Morilka svojega soproga v ječi. Gospo Stello Lupo v New Yorku so izročili v državne zapore, ker je minoli terek s štirimi krogli ustrelila svojega soproga. Po umoru je skušala tudi samo sebe usmrtiti, kar se jej pa ni posrečilo. — Vrat zlo mil si je v Claridge Pa. našrojak Josip Tehovnik s Štajarskega.

Vojaške vesti. Polkovnikom je imenovan podpolkovnik dež. bramb. polka št. 4 v Celovcu Ludovik Amön. Podpolkovnikom je imenovan major Karol Walter pri dež. bramb. polku št. 27 v Ljubljani. Pri istem polku so imenovani: nadporočnik I. Schwenk, stotnikom; naporočnikom poročnik Jaroslav Vejlapak, poročnikom kadeti: Stanislav Prasek, Karol Komp, Jožef Libal.

Šaški prestolonaslednik so v Trbižu udeležuje lova na divje koze.

Radi razžaljenja cesarja sta dobila obtožnici soc. dem. voditelja v Trstu Oliva in Pittoni.

Iz Trente. Našim turistom je pač znana pot iz Kranjske gore čez Vršč v Trento; ta pot je bila dozdaj razmeroma slaba zlasti za Trentarje, ki so morali nositi po nji dan na dan težka bremena iz Kranjske gore in Trga. Zdaj je pa vlada sklenila, da izboljša to pot, oziroma jo napravi skoziinskozi 1 m. široko. Na primorski strani je zdaj pot vže

dokončana do samega prelaza, in prihodnje leto, upamo, da se bo tudi nadaljevala do »dne vode« t. j. do Pišmence v dolino. Izvršena pot je zlasti v gornjem delu izborna dodelana in je zelo prijetna, ker jo je bilo možno precej po ravnem potegniti; pri dolini pa se je moralo napraviti mnogo »rejd« ali ključev, ker je svet stianjen in bolj strm. Nasprotno je pa ta zadnji del poti prijetnejši v mokrem vremenu, ker je peščen, oziroma s peskom nasut, gorenji proti prelazu večinoma zelo blaten. Železi bi bilo torej, da se tudi gorenja polovica poti dobro nasuje s peskom, ker drugače ne bo hodil nihče po tem blatu.

— **Raznosterosti iz Šmartna pri Litiji.** Sv. Martina nedeljo je začelo gorati med jutranjo službo božjo v hlevu gostilne Grošelj. Pravočasno se je opazil ogenj; a ker ga niso popolnoma zadušili, jelo je pozneje še enkrat goriti. Šele domači požarni brambci se je posrečilo pogasiti ogenj. K sreči ni ljudstvo, katerega je bilo polna cerkev, slišalo tega klica »ogonj!«, ker nastala bi bila brezdvomno strašna katastrofa. — V ponedeljek 16. t. mes. je nadzoroval deželni predsednik Hein litijsko glavarstvo. Obiskal je tudi dekanijsko cerkev v Šmartnem in se jako laskavo o njej izrazil. Želeli bi bili le, da bi bil obiskal tudi našo »vzorno« šolo. — Zaprli so hlapca Fr. Erjavca, ki je služboval v grmaški grajščini, ker je na sumu, da je izvršil več tatvin. Služboval je najraje po grajščinah, kjer je lažje opravljal svoj posel. — Vsed deževnega vremena se je prehladilo nekaj otrok in zbolelo za vrtinico. — Voda je preplavila prejšnji teden travnike in polja na mnogih krajih. Najslabše se je godilo tovarniškimi delavcem, ki so morali v temnih nočeh iskati stranskih potov, da niso zašli v vodo. — Oboleli je okrajni zdravnik litijski dr. Pavlič. Nahaja se sedaj v Opatiji.

— **Hrvatske novice.** V Zagrebu se vrši 29. t. m. velika ljudska skupščina, na kateri bo zagrebško prebivalstvo zavzelo stališče proti draginji živeža. — Novi katoliški list v Zadru. Nadškof Dvernik namerava ob novem letu ustanoviti v Zadru katoliški list — Ljudska knjižnica. V Sućurju, v Dalmaciji se je ustanovila ljudska knjižnica. Narod se kar trga za knjige. — Strela v šoli. V Tivtu, Dalmacija, je udarila strela v šolo, kjer je bilo 120 šolarjev. Prodira je zid in ušla v učilnico; razrušila je kos stropa, ki je poškoval nekaj dece. Strela je ožgala več otrok, a ubila nikogar. Groza je bila nepopisna. — Demonstracija v zagrebškem gledališču. Pri četrti reprizi Nušičeve enodejanske »Knez od Semberije« je prišlo v gledališču do samostojne demonstracije pri stasav »čiste stranke« proti Srbom. Del občinstva je pa demonstriral za slovo mej Hrvat in Srbi. — Radi hrvatske zastave v zapor je moralo več hrvatskih mladeničev. Korakali so pod razpetim narodnim praporom k okrajni oblasti v Novi Marof, da se zagovarjajo vsled petja hrvatskih pesmi, a zato so bili obsojeni na enodnevni zapor. Isto se je zgodilo nekim kmetom, ki so šli pod hrvatsko zastavo na varadinsko skupščino. — Zmaj Jovanović, proslavljeni srbski pesnik, je slavil včeraj svojo 70letnico. — 25letnico je praznovalo pevsko društvo »Velebit« v Gospiču.

— **Prošnjo za samostojen poštni urad** je vložil po svojem držav. poslancu Fr. Sukljeju obč. zastop v Robu.

— **Nagla smrt.** Dne 19. t. m. je umrla na Gočab za srčno kapjo Ivana Ferjančič. Bila je skoraj v trenutku mrtva.

— **Nesreča.** Včeraj je pri stavbi škofovih zavodov v St. Vidu delavec Alojzij Novak, stan. v Tacnu, padel z odra kakih 9 m. globoko in se na glavi in na roki tako poškodoval, da so ga morali pripeljati v deželno bolnišnico.

— **Nesreča na gorenjski železnici.** Včeraj popoldne okrog 4. ure se je pri postaji Zerovnica na Gorenjskem zgodila velika nesreča. Pznsnik železniških delavcev Franc Baloh iz Zabreznice, je stal pri zaprti železniški ograji, ko je mimo prihajal tovorni vlak. Ondi je stal tudi nek mož s konjem; ko pride vlak mimo, se splaš konj, zadene z vozom ob pregrajo, ki zadene Baloha v trebuh, Baloh pade tako močno na glavo, da si je prebil črevo. Nezvestnega so prineeli na dom. Domači g. župnik mu je podelil sveto poslednje olje. Ob 5. uri je Baloh že preminul. Bil je vzgleden in skrben oče, ter edina pomoč svoji ženi in otrokom.

— **Garibaldijev sin proti primorskim Lahonom.** Urednik tržaškega lista »Jadrana«, dr. A. Tresić Pavičič je obelodanil drugo veleznanimivo pismo generala R. Garibaldija, v katerem je obsodil sedanjih vodij primorskih Italijanov. Ta odatavek se glasi: »Stari monarhistični, več ali manje avstrijski element, ki je vam dobro poznat in je imel doslej v rokah italijanski irredentizem, je znal vedno dobro igrati na karte, tako da je dobival podpore iz tajnih italijanskih fondov, zajedno se pa je hlinil svetu pred nemškimi oblastmi.« Nadalje naroča Garibaldi Hrvatoma, naj prezirajo ome-

njene politike in ne polemizirajo z njimi. In ako ne bodo molčali, naj jih bojkotirajo, ker so oni istotako neprijatelji Italijanov, kakor Hrvatov.

— **Elektrika — štrajka.** V Idriji so se zadnji nedeljo v novi čitalnici najlepše zabavali pri plesu. Plesali so ravno kvadriljo, ko odpoje električna razsvetljava in hipoma sredi plesu nastane egiptovska tema. Tudi po mestu so bile ugašene vse svetilke.

— **Vransko.** Častni diplom je slovesno izročil občinski odbor svojemu županu in častnemu občanu gosp. Simonu Oset-u. Mnogo let naj Bog ohrani našega vrliga slavljenca kot boritelja za narod slovenski in pravice svojih občanov.

Občinski odbor.

— **Novi župnik pri sv. Antonu novem v Trstu.** Župnikom pri sv. Antonu novem v Trstu imenovan je dosednji kapelan pri sv. Antonu starem in glavni urednik lista »Amico«, veleč. g. Trifon dr. Federzoli.

— **Julij Polley.** V nedeljo zjutraj umrl je v Trstu brodogradni inženir gosp. dr. Julij Polley, inšpektor lloydovega arsenala.

— **Samomór.** Minoli teden se je ustrelil na neki klopi blizu hiralnice v Ptuj Konrad Krajač. Trgovski pomočnik pri trgovcu Ulaga v Mariboru. Samomorilec je star 32 let in rojen pri Sv. Trojici v Slov. goricah kot sin tamošnjega nadučitelja. Reče se je najbrž zmešalo. Prej je še pisal svojemu šefu v Maribor pismo, v katerem se je poslovil od njega in svojih tovarišev ter jih prosil, naj mu tega ne zamerijo.

— **Volitve v mariborski občinski zastop** za II. razred se vrše danes, dne 24. t. m. Kandidate je postavila samo nemško-nacionalna stranka. Kakor se sliši, bodo volitve v III. razred ovržene.

— **Stavka.** Iz Ustja nam pišejo: Dne 21. t. m. prišli so delavci tukajšnje ajdovske predilnice stavkati zaradi novih zakonov bolniške blagajne. Dosedaj so namreč imeli tako urejeno, da je vsak delavec prejemal 21 tednov denar iz bolniške blagajne. Sedaj so pa hoteli vpeljati štiritedensko prejemanje denarja in potem vsakemu dotičnemu — vrniti delavsko knjižico. Na stara leta in v boleznih pa zapuščen od vseh strani, to je pač proti krščanskemu delu usmiljenja. Pri stavki so bili navzoči orožniki od dveh postaj. Pri stavki ni bilo nikakega razgrajanja, vršila se je od sobote zvečer do ponedeljka dopoldne; delo se je pa pričelo šele zvečer. Kar so delavci nameravali doseči, so tudi dosegli od ravnatelja. Ako gospodarji ne pritrdijo temu in ne ostanejo stara pravila, se brde vršila stavka iznova.

— **Iz Kranja** se nam piše: Katol. narodna stranka v Kranju je kar naenkrat dobila svoj »Narodni dom« v hotelu pri »Novi pošti«, kjer je »Izobraževalno društvo« minolo nedeljo napravilo prvo veselico. Dvorana, ki je največja v Kranju, je lepo poslikana, ima nov oder za predstave, električno razsvetlavo in primerne stranske prostore. Dvorana in sosedna velika soba sta bili v nedeljo polni občinstva. O veselici sami bo že kdo bolj natanko poročal, omenim naj samo to, da danes po Kranju gre le en glas: »Krasno je bilo! Kdaj bo zopet?« Ujemo, da društvo »Kranj« namerava prirediti Miklavžev večer in Silvestrovo veselico z dvema igrama. Oder sedaj lepo slika gospod Bradaška. Veleznanimiv je zastor s sliko starega Kranja.

— **Poroka.** Poročil se je v Idriji gozdarski asistent, gosp. Rudolf Newinger, z učiteljico gđ. Katarino Jeschenagg.

— **Olajšanje pri skušnji zrelosti na gimnaziji.** Konferenca nižjehavstrijskih srednješolskih ravnateljev je sklenila pripo-ročiti, da se čas za latinsko pismeno skušnjo podaljša in da naj se pri ustmenih skušnjah iz posameznih predmetov bolj pogosto oprosti dijakе skušnje.

— **Razpisana** je učiteljska služba v Semicu.

Ljubljanske novice.

— **Poročil** se je trgovec g. Sigmund Wutscher z gđ. Antonojjo Pribošic.

— **Pevsko društvo »Ljubljana«** priredi s sodelovanjem I. hrvatskega društva »Kolo« v nedeljo, 29. t. m., ob 1/8. uri zvečer zabavo v večer, koje ga čisti dobiček bo v prid pogorelcem v Travniku. Lokal: društvena dvorana v Puntigamski pivnici, Turjaški trg 1. Vspored: Petje, tamburanje in druge zabave. Vstop prost. Prostovoljni darovi se s hvaležnostjo sprejemajo. — Požar v Travniku v Besni dne 3. in zopet dne 10. septembra t. l. je uničil skoro pol mesta. 582 hiš, vsega skupaj pa 979 objektov, so bili žrtva tega strašnega ognja. Zima je pred durmi in bedno ljudstvo je brez krova in hrane. Da se po naših skromnih močeh vsaj nekaj pripomore k zboljšanju tamčnihih razmer, naj vsak prispeva po možnosti k podpori, ali da pride na to šloveskoljubno zabavo, ali pa da vpošlje kako darilo, kar drage volje in z zahvalo sprejema odbor pev. društva »Ljubljana«.

— **Pobegnil** je z Dunaja računski oficijal v poljedelskem ministristvu 27letni Ernst F., rodom Ljubljčan. Skoro gotovo je izvršil kje samomor, ker se je bal kazni radi nekega nenravnega dejanja.

— **Iz bolnice** Ivana Barle, posestnikova žena v Gradu, občina Cerklje, je dne 19. t. mes. v sobi spodrenila in padla ter si zlomila levo nogo pod kolenom. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico. — Ivan Pleško, posestnik v Črnučah št. 17, in Franc Šever, delavec v Črnučah, šla sta v nedeljo zvečer iz Ljubljane domov. Med potjo sta se sprla in je Šever potegnil nož iz žepa ter sunil Pleškota v desno lice, da mu je je predrl in mu je nož prišel v usta. — V nedeljo ponoči je v pretepu neki fant sunil posestnikovega sina Val. Kušarja iz Jarš, občina Jezica, z nožem v levo oko, da mu je takoj izteklo, na desni roki pa mu je prerezal dlan.

— **Izgubljena** je bila danes ponoči jeklena žepna ura s srebrno verižico.

— **Izseljevanje.** V Ameriko se je odpeljalo včeraj zvečer 42 izseljencev, in sicer 28 Slovencev in 14 Hrvatov, iz Amerike pa se je pripeljalo 83 Slovencev.

— **Iz Vestfalskega domov.** Danes zjutraj pripeljalo se je iz Vestfalskega 150 slovenskih delavcev, ki so morali zaradi pomanjkanja dela odpotovati v domovino.

— **»Pufar plačaj«** je nagovorila včeraj branjevka Marija Gorše delavca J. G. na cesti, kar je tega tako raztogotilo, da jej je dal taki zausnici, da je zatekla branjevka tirljala delavca za tri krone.

— **Konkurenta.** V Steletovo gostilno prišel je včeraj zvečer čevljarski mojster A. J. in ker je videl v gostilniški sobi svojega konkurenta, čevljarskega mojstra I. K., šel je v kuhinjo in tam pil. I. K. pa je prišel nalašč v kuhinjo dražiti svojega tovariša, na kar sta se sprla in je I. K. udaril z roko A. J. po ustih, da se mu je kar vlila kri.

— **Karlovčanke** v Ljubljani. Damski zbor karlovškega tamburaškega zbora »Javor« priredi danes koncert v kavarni Valvazor. Včeraj vrnila se je pomotoma napaka, katero korigiramo z zopetno današnjo objavo.

Loške novice.

— **Po shodu.** Izvrstno se je obnesel zadnji nedeljski shod. Naj poroča ta ali oni, ki je stal za nekimi vratmi in »špegal«, tako ali tako v razne časopise, resnica je in ostane ta: Meščani, ki so bili na shodu, in kmetje iz domačih in sosednjih župnij so docela zadovoljni. Vtisi, ki jih je naredil shod, ostanejo neizbrisni. Navdušenje je veliko. Zivahnost med ljudmi narašča. Marsikomu, ki je bil zadržan pri shodu, je žal, da ni bil zraven. Veliko je bilo udeležencev, in če bi bil še kak Susteršičev shod, jih bo še veliko več.

— Čudno je pa to, da nekateri bobnajo, češ, shod ni bil javen in naznanjen, in vendar so že en teden prej govorili o njem, in brali tudi plakate, in tudi svoje zastopnike k shodu poslali! Imajo najbrž kurjo slepoto!

— **Četrta nova hranilnica.** Tri hranilnice imamo. Najstarejša je poštna, potem okrajna in nato ljudska. Ustanovili so pa še četrto. Začela je poslovati. Vloženega je imela že 1400 kron kapitala. Na, zadnji teden je pa »falirala«. Zasuli so jo — namreč nedodelan vodnjak pod nunsko cerkvijo. Dolgo časa so kopali in streljali, da naredijo vodnjak, a izgotovili ga niso. Kapital je ležal brez obresti v tej skalnati hranilnici. Zadnji teden, ko so polagali tam mimo odvajalne cevi, so pa vodnjak zasuli. — Sedaj bo pa v oni votlini pod nunsko cerkvijo namesto vodnjaka lepa lurska kapelica. Ker je napeljan vodovod, se bo dal tudi napraviti v kapelici studenec. Na tem prostoru bo lurska jama mestu v kras.

— **»Ozka ulica«** pod nunsko cerkvijo do Franc Jožefovega mostu je zopet izročena prometu. Kanal je dodelan, cesta posuta, pa drugače kakor pred par leti, ko so navozili tja debelega kamenja, da so kolea škripala, konji hropili, voznički, ki so morali konjem pomagati, pa kleli, da se je kar kamenje drobilo. Ko je bila »ozka ulica« zaprta, so pa Lontržani lahko mislili, da so na Dunaju, ker so po lontrgu vedno švigali omnibusi. Sedaj bodo imeli zopet mir pred njimi, namesto njih pa bodo večkrat lahko občudovali dresirana viteška konja šintarjeva izza Kamnitnika, ki sta gotovo še lepša, kakor je bila Don Kišotova Rozinanta.

— **Nov studenec** izpod Franc onna v Gabrovem so priklopili zadnje dni mestnemu vodovodu. Novi studenec ima toliko vode, da bo — po posebni pripravi prejšnji studenec dovajal vodo le ob hudi suši. Delavci, vsaj nekateri, ki so delali, pa dolgo niso dobili plačila — morda zato, ker je firma, ki je vodovod delala, falirala. Nekateri po dvajset dni niso dobili nikakega denarja — šele zadnji nedeljo zvečer so jih plačevali. Devet delavcev je bilo to nedeljo tako bogatih, da so cel dan do večera vsi skupaj imeli le dva vinarja.

— **Tifus** se je pojavil v zadnjem času. Ena oseba je umrla, dve sta morali v

bolnišnico, pri eni se pa prikazujejo znamenja bolezni.

— **Voda** — Poljanica in Sora — je po zadnjem deževju silno narasla. V velikem trepetu se ziblje most v Logu in prosi vodo usmiljenja. Krasno je opazovati silne valove na »hudičevi brvi« pri Puštalu, ki je bolj varna, kakor vsi mostovi čez Poljanico.

— **Stari ljudje** po hribih so začeli slovo jemati. Na en dan so bili prevideni trije: eden v 80. letu, drugi v 90. in tretja v 93. letu.

— **Nekaj Makedoncev** je prišlo zadnji teden delat v Kamnitnik.

— **Samo nemške laške razglednice** se prodajajo tukaj. Razglednice so lepe, a podpis: Bisch flack, totale; Bischoflack, Hauptplatz; Bisch flack, Partie mit Brücke; Bischoflack, Fabriksbrücke vse pokvari. Ali ne znamo slovenski?!

Književnost in umetnost.

— *** Repertoar slovenskega gledališča.** Danes izvrstna češka burka »Mor-ska deklica«, — v detrtke francoska veseloigra »Njegova hišna«, — v soboto opera »Bohème«.

— *** Slovensko gledališče.** Nj. c. v. gospod nadvojvoda Josip Ferdinand je počastil s svojim posetom zadnjo operno predstavo »Daliborja« ter prisostvoval v nedeljo zvečer reprizi Govčkarjevih »Legionarjev« od začetka do konca predstave.

— *** Slovensko gledališče.** Predvčerajšnja večerna pedstava »Legionarjev« je občinstvu ugajala bolj od prve vprizoritve tega originalnega dela. Smemo trditi, da ima igra na sebi precej zunanjskega efekta, da se je priljubila našemu občinstvu in ostane zato na repertoarju. »Legionarji« so narodna igra, so lahko umljivi, a zahtevajo večje pozornosti od strani igralcev, kakor n. pr. »Rokovnjači«. Morajo biti jako izvežbani in igrati vseskozi premišljeno, ker je včasih vspeh ali neuspeh dejanja odvisen edino od nastopa kakega igralca. — No, pri nas se je igralo včeraj dobro. Mnogo se je ploskalo in odobravalo igralce in igro.

— *** »Narodna Obrana«** v Oseku pri naša redno »pisma« o slovenskem gledališču v Ljubljani. Dne 31. t. m. (br. 267) poroča jako pohvalno o »Legionarjih«, o slovenski drami sploh ter o naši operi.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

— **Otrok utonil.** Blizu Matijatove hiše na Studencu je izkopana apnenica, katera se je napolnila ob deževnem vremenu z vodo. Pred hišo se je igralo več otrok, med njimi domači, dve leti stari Lojzek. Ta je zašel do nepokrite apnenice, v katero se je prekučnil in utonil. Zakonska Svetlin sta bila obsojena vsaki na tri dni strogega zapore. — Zaradi krivega pričevanja. Vrvarski pomočnik Lojze Mahnič v Gradu je tožil strojarskega mojstra Franceta Knašiča na odškodnino 151 kron, ker mu ni poslal volovskih repov brez kostij. Delavec Stefan Turenšek je pa pri c. kr. okrajni sodnji, kot priča zaslisan, pod prisego krivo izpovedal, da je bila večina repov brez kostij. Dobil je 3 mes. težke ječe. — **Zeni pretil.** Tone Zajc dninar v Budanjah je prišel dne 8. septembra t. l. nekaj vinjen domov in zahteval od svoje žene, da mu naj dá denar, katerega si je brez njegove vednosti prilastila. Ko mu je na postelji ležela bolna žena zatrdjevala, da ona denarja nima, pretil ji je, da jo ubije ako mu denarja ne vrne, nato jo jel neusmiljeno pretepati. Sodišče je obsodilo Zajca na 6 tednov težke ječe. — **Mlada tatica.** Antonija Brum 18 let stara, krojačeva žena iz Kamnitnika je dne 2. oktobra t. l. v Spod. Šiški Edvardu in Ivani Klarer vzela obleko v vrednosti 100 K, drugi dan potem Mariji Rupar denarnico z 68 v. in 11. oktobra na Dunajski cesti Mariji Kristan par čevljev vrednih 6 K. Sodni dvor jo je obsodil na 6 mesecev težke ječe.

— **Pred celjskim porotnikom** sta bila včeraj obsojena: Avgust Korun, 31 let stari rudokop iz Braslovc, radi tatvine na 8 let težke ječe in Karol Plesnik, 27 let stari pekovski pomočnik s St. Martina pri Celju radi cestnega ropa na 12 let težke ječe. Napadel in oropal je več oseb. Danes je pred porotniki bivši tajnik celjskega okrajnega zastopa, Kosem.

— **Oproščen** je bil od kasacijskega sodišča na Dunaju zdravnik dr. Jesurum, ki je bil radi nenravnosti v službi v Trstu obsojen.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

— **Sneg** je zasul na planini Rax na Nižje Avstrijskem asistenta na univerzi dr.

L. w. enbacha. — Silni viharji so divjali v noči 21. nov. po Nemčiji. Pri Scheveninger se je ponesrečila ladija „Henriette“, ki je priplula iz Treta. — Šest oseb ubitih je bilo pri železniški nesreči pri postaji Paleziense na Francoskem. — Radi umora svoje soproge je aretiran v Milanu veletržec Alojzij de Medici. V družbi s hišino Klementino Posetti je pred letom svojo soprogo zastrupil. — Defraudiral je nek pomočni uradnik pri poljedelski banki v Poznanju 64.500 mark. — Več ruskih anarhistov so ravnokar vjeli in aretirali v Ženevi. — 35 delavcev z gorelo. V nedeljo 21. t. mes. ponoči se je vnela velika lesena baraka, v kateri so spali pri pennsilvanski železnici delujoči delavci v Lilly. 35 delavcev je izgubilo v ognju svoje življenje. V baraki, ki je imela le eden izhod, je spalo do 125 delavcev. — Boj med Srbiji in Grki. V Skoplju je prišlo v nedeljo do spopada med srbskimi gimnazijalci in Grki. Osem oseb je bilo ranjenih. Srbe so podpirali tudi Bolgari. — Katoličani na Francoskem. Shod katolikov pokrajine Nord in Pas de Calais je sklenil, ustanoviti zvezo za pospeševanje zasebnega šolskega poudka. — 20.000 člankov. Kralj Peter je naročil švicarski družbi za izrezavanje iz časopisov „Argus“ v Ženevi, da naj mu zbere vse članke o njem. Dotična družba je sedaj razstavila v neki tamkajšnji bukvarni v 5 zvez. do 20.000 člankov o srbi. kralju. — Umor in samomor. V soboto je v Ašu utopil delavka Lisette Unger s se in svojega šestnega sinčka. Napolnila mu je namreč žep s kameni, zavezala mu oči ter ga konečno pahnila v reko. Sele, ko je deček popolnoma zginil pod vodo, skočila je tudi sama v reko ter utonila. — Bitka z ustaši na otoku Jolo. Brzjavka iz Manile javlja: Amerikanski general Wood je na otoku Jolo popolnoma premagal 2000 moč broječo ustaško četo. 300 ustašev bilo je ubitih. — Tovarna pogorela. Tovarna za vojne potrebščine Bunzel & Comp v Požunu je popolnoma pogorela. Škoda znaša 300.000 kron. — Prvisneg so imeli na Dunaju v nedeljo. — V Opavi je mnogo občinstva vsled inficirane vode obolelo.

Odločna ženska. V Krakovu je bila vesela družba pri kvartah. Zena enega igravcev pride ponj. Ta je izgubil vse, in nazadnje zastavi še svojo ženo in — izgubi. Oni, ki je dobil, se ji približa, a žena mu da par takih klobut, da pobegne. Nato pa vzame ona v roke svojega ljubeznivega moža in ga tako nabije, da so morali poslati po zdravnika.

Čuden dojenec. Pred kratkem se je peljala proti pruski meji neka gospa z dozdernim dojenčcem na rokah. Vsi popotniki so se čudili, da je dojenček tako tih in miren. Ko pa so mejni stražniki natančno ogledali dojenčka, našli so, da je bilo v povojih zavito 7 klg. klobas, katere je dotičnica nameravala utihotapiti čez mejo.

Zdravilo proti koleri. V Bombayu, kjer kolera že dolgo razsaja, skušajo kolero pregnati z novim, v Hongkongu iznašlim, pripomočkom. Novo zdravilo je karbolna kislina. Poskusi trajajo že dalj časa. L 1901 se je dajalo bolnikom 80 gramov na dan; toda ni imelo veliko uspeha. Letos pa se daje bolnikom kar 144 gramov. Zastrupljenje se ni pokazalo pri nobenem bolniku. Priporoča se celo, da je nekdo povzeli 2500 gramov karbolove kisline, ne da bi se pokazalo zastrupljenje.

Statistika moških in žensk V Združenih državah ameriških pride na 1000 moč 953 žensk, še večje nesoglasje je na Grškem, kjer pride na 1000 moških 921 žensk. v Italiji 995, v Bosni 894, v Rumuniji 974 in v Srbiji 945. Dežele, v katerih imajo premoč ženske, so: Avstrija 1035 žensk na 1000 moč, Nemčija 1032 Angleško in Irsko 1067 in Norveško 1083

Društva.

(Slovensko katoliško akademsko društvo »Zarja« v Gradcu) bo imelo v sredo, 25. t. mes., svoj drugi redni občni zbor v društvenem lokalu, Schillerstrasse 54 z sledečim vsporedom: 1. Čitanje zapisnika prvega občnega zbora. 2. Čitanje zapisnika bratskega društva »Danica«. 3. Poročilo oborožev. 4. Slučajnosti. — Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 24. novembra. V današnji seji državnega zbora je vlada predložila vladno predlogo o lekarniških zadevah. Predloga se znatno razlikuje od one, ki je bila marca meseca predložena enketi. Konkurs je odpravljen. Pri podelitvi koncesij se mora gledati na potrebo prebivalstva in eksistenčno sposobnost že obstoječih lekarn. Za konce-

sije so določene takse od 500 do 4000 kron, ter se svota določi po številu prebivalstva. Denar se bo porabil za starostno preskrbljenost farmaceutev, njihovih vdov in sirot. Nadalje je vlada današnji seji predložila zakon o upeljavi sntakse za sladkorni promet mej Avstrijo in Ogrsko. Uloženih je bilo zopet več nujnih predlogov. Nemški nacionanci so uložili nujni predlog glede delitve škofij na Češkem po narodnosti, kakor tudi delitev državne uprave na Češkem po narodnosti. Zapisnikarji so eno uro brali vladne predloge in ostale nujne predloge. Nato je zbornica pričela razpravo o izjavi min. predsednika.

Dunaj, 24. novembra. O Körberjevi izjavi z dne 17. novembra je danes v državnem zboru najprej govoril Kramar, za njim Jednozičsky. Nato je prišel na vrsto govornik »Slovanske zveze«, dr. Ploj, ki je kritiziral Körberjevo izjavo in protestiral v imenu »Slovanske zveze« proti izjavi Körberjevi, da je sedanje min. pravično vsem narodom. Mi moramo najostreje obsojati sedanje vlado in izvajati konsekvence. Govornik kritizira vlado Körberjevo in označuje Körberjevo ministristvo kot strankarsko ministristvo, ki je podložno nemškemu veto. Govornik opisuje krčeče krivice, ki jih zadaja sedanja vlada Jugoslovanom, posebno koroškim Slovincem, s katerih jezikovnim bojem se govornik v svojem govoru podrobnje bavi. Nadalje označi dr. Ploj stališče kluba v zadevi nagodbenega vprašanja in pravi, da se Körber dela jako pogumnega, da s svojimi govori skuša sugerirati najvišja pričakovanja, a končno so razočaranja tem bridkejša. Dr. Ploj ostro graja Körberjev izbruh proti obstrukciji in pravi, da v sedanjih časih ni potreba praznih refleksij, ampak pozitivnega programa. Taki izbruhi proti obstrukciji, ki ima krepak odmev v narodu, niso na mestu, ker je to le parlamentarno sredstvo proti nemški nasilnosti. Govornik konča svoj govor z besedami: V sedanjih resnih časih potrebujemo resnega državnika, ki ne bi provociral in bi gledal na to, da bi dal pravo pravico in resnico. Tako bi se ustvaril oni milieu, v katerem bi se lahko združili vsi prijatelji miru. Tak mir pa bi moral zavladati ne le na severu, ampak tudi na jugu! (Gromovito odobravanje pri slovenskih strankah. Govorniku vsestransko častitajo.)

Dunaj, 24. nov. Računski oficijal v poljedelskem ministristvu Ernst F. je pred nekolikimi dnevi brez sledu zginil. Iz zapuščenih pisem se izprevidi, da je iz sramu pred neko sodno preiskavo izvršil samomor. Pogrešeni je Ljubljčan, kjer živi tudi njegova mati.

Budimpešta, 24. novembra. Podpredsedništvo ogrske katol. ljudske stranke je odložil Stefan Rakovsky iz istega vzroka, s katerim utemeljuje grof Ivan Zichy svoj odstop od predsedništva stranke. (Glej: »Iz brzojavk«).

Budimpešta, 24. nov. Zbornica je imela dvojje glasovanje po imenih in sicer na Kubikov predlog glede otvoritve debate o kraljevem reskriptu, ki sklicuje delegacije in o predlogu posl. Hollo o spremembi sestave delegacij. Predloga sta bila odklonjena, nakar je zbor. vzela na znanje kraljevi reskript. Zbornica je nato nadaljevala debato o vojaških novicah. Honvedni minister je kazal na škodljivost obstrukcijo z ozirom na brambno moč države in je izjavil, da je mogoča odpustitev tretjeletnikov pri nizkem stanju armade.

Celje, 24. novembra. Bivši tajnik celjskega okrajnega zastopa, Kosem, je stal danes pred celjskimi porotniki, obtožen, da je defraudiral okoli 40.000 K uradnega denarja. Nepokritih je še okoli 25.000 kron. Zagovarjal ga je dr. Tavčar. Kosem je obsojen na pet let ječe, poostrene s posti.

Inomost, 24. nov. Nemški dijaki so zopet priredili demonstracije proti

laškim visokošolcem. Posredovalo je orožništvo.

Umrli so:

18. novembra. Marija Lavrenčič, trgovčeva žena, 44 let, Šubicove ulice 8. Myelitis chron. Apoplexia. 19. novembra. Ivan Krušnik, kajzar, 62 let, Radckege cesta 11. Dementia senilis. Apoplexia cerebri. — Fran Krajnik, glavnika. 31 let, Cesta na južno železnico kron. pljučna phthijza. — Fran Weiselt, c. kr. računski svetnik v p., 62 let, Škofje ulice 4. Apoplexia cerebri.

V bolnišnici:

17. novembra. Josip Blažič, dninar, 70 let. Marasmus senilis. 18. novembra. Ana Pavšič, kuharica, 40 let, C. reinoma ventriculi. — Jožef Konec, nadarbinar, 68 let. Oedema pulm. 19. novembra. Ivan Bokalič, delavec, 64 let, srčna hiba. — Ivan Tratnik, podobar, 54 let, Apoplexia cerebri

V hiralnici:

17. novembra. Angela Amalijsa Troha, usmiljenka, 25 let, jetika — Ivana Kvaternik, krojačeva žena, 63 let, vsled raka.

V otroški bolnišnici:

20. novembra. Štefania Zajc, delavčeva hči, 4 leta, Cavies ossis petrosi Tubercul.

Listnica uredništva:

Dopošiljatelj o narodnostnih razmerah v Ljubljani: Hvala! Pride vse na vrsto. Blagovolite se oglasiti večkrat! — Gg. **dopisnikom:** Te dni smo morali radi preobilnega gradiva izpustiti mnogo zanimivih poročil. Prihčimo vse! Prosimo gg. dopisnike, naj svoja poročila pišejo kratko, ker le v taki obliki jim moremo redno zadoščevati.

Meteorologično poročilo.

V ština nad morjem 306,2 m, srednji sračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah, mm
23. 9. zveč.	743,6	4,2	sl. szan.	jasno	
24. 7. zjut.	745,2	0,0	sl. svzh.	•	0,0
2. popol.	743,0	10,8	sr. jzah.	pol. obl.	

Srednja večerajšnja temperatura 4,9°, normale 1,9°

Oljnat barve v kositarnih škaflicah za razprodajalce in lastno uporabo se dobé pri tvrdki **BRATA EBERL** v Ljubljani, Františkanske ulice 524 5 12—3 Vnanja naročila proti povzetju.

Mejnarodna panorama

Pogačarjev trg.

— Ta teden —

Milenijska razstava

v
Budimpešti 1896.

Najnovejše blago za damska oblačila

in modni barhenti se v vseh kakovostih in največji izbiri prodajajo najcenejše pri

J. GROBELNIK-U

Pred Škofijo 1. LJUBLJANA. Mestni trg 20.

Vzorec se na zahtevanje pošiljajo franko na vse strani.

Ivan Šega

posestnik in trgovec

Marija Šega roj. **Zakrajšek**
poročena.

1542 1—1

Sodražica.

Vrhnika pri Starem trgu.

Prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom uljudno naznanjam, da imam zelo veliko zalogo

cerkvenih posod in orodja.

Zaradi pomanjkanja prostora **prodam prav zelo poceni več lepih lestencev, svetilnic, kelihov** itd.

Prosim prečastite gospode župnike, naj si blagovolijo ogledati.

Naročena dela se izvršé pravično v najkrajšem času.

Slavnemu občinstvu pa priporočam lepa in praktična svetila za električno luč.

Priporočam s spoštovanjem

Leopold Tratnik,

1118 26 pasar
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27.

Ciril-Methodove biškote

zantevajte slovenski rodoljubi v vsaki prodajalni in pekarni. Ti piškoti so najboljši.

Naročila sprejema družbin založnik **S. H. Škerl, Sv. Ivan pri Trstu.**

ANTON PRESKER

1357 69

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 16

se priporoča preč. duhovščini v izdelovanje vsakovrstno

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo zalogo

— **Izgotovljene obleke**

posebno na haveloke v največji izbiri po najnižjih cenah

Dobavitelj uniforin avstrijskega društva železniških uradnikov

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Zadnji teden

subskripcije do 1. decembra na delnice za zgradbo hotela „UNION“ v Ljubljani.

Pristopne izjave dobé se v pisarni družbe „UNION“, Kongresni trg št. 19 v Ljubljani in se pošljejo tudi na zahtevo po pošti.

15. 15—3

Laneza Trdine
zbranih spisov
je pravkar izšla prva knjiga:

Bahovi
bazarji in Iliri.

Prezanimiva epizoda iz južno-slovanske zgodovine.

Knjiga, važna za vsakega zavednega Slovenca.

Cena M 3.—, po pošti M 3.20.

Založil L. Schwentner
v Ljubljani.

1651 34

Zavod za mebliranje in dekoracije

FRANC DOBERLET, Ljubljana, Frančiškanske ulice št. 10. * Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste

od najnavadnejšega do najfinejšega.

Zaloga tapet, rolet, karnis za okna, zagrinjal, preprog.

1108 2

Največja izbira

blaga za pohištvo

Enostavne in luksuriozne
ženitbene oprave,
[solidno in poceni izvršene.

Dekoracije.

Oprava celih stanovanj,
hotelov in kopališč.

5300 stoječih hoj

od 10 do 21 col prsne visokosti merjene, v „suhem hribu“, pol ure od železniške postaje Logatec

je naprodaj.

Ponudbe sprejema do 28. t. m.

Karol Jelovšek,

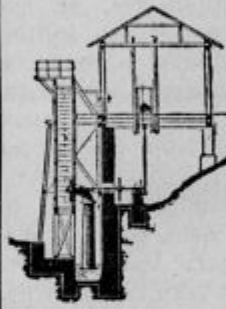
posestnik na Vrhniki.

1516 3—3

G. Tönnies
tovarna za stroje
Ljubljana

priporoča kot posebnost
žage in vse stroje
za obdelovanje lesa.

Turbine.
Sesalno plinski motor
najcenejša gonilna sila, 1 do
3 vinarje za konjsko silo
na uro

905 26—21

Suhe gobe, orehe, predivo,
želod, vsake vrste žol, žito,
sadje, suho in sveže, sploh vse
deželne pridelke,

1484 3—4

kupi Anton Kolenc v Celju.

Najvišji uspeh sedanjosti!

Angleško skladišče oblek. Ljubljana, Mestni trg 5.

Obleke iz kamgarna, gladke in progaste . . . fl. 10.—
Obleke iz angleškega ševota v moderni barvah . . . „ 10.—
Fine jaquet-obleke . . . „ 10.—
Najfinejše salonske obleke . . . „ 20.—
Angleški modni ulstri . . . „ 10.—
Fini doube-ulstri, temnosivi . . . „ 10.—
Črne zimske suknje, mandarin . . . „ 10.—
Haveloki iz kameline dlake, rujavi in sivi . . . „ 5.—
Otroške obleke in ulstri . . . „ 5.—
Otroške obleke v različnih barvah . . . „ 2.50
Fine modne hlače, tople, progaste . . . „ 2.50

Črni moderni paletot za dame z velikim ovratnikom
Črni in sivi cibolin-paletot z velikim ovratnikom
Paletot iz anglešk. modnega blaga z ovratnikom ali brez njega
Najfinejši paletot za dame v stola-čloni
Črni damski ovratniki, podloženi
Najfinejši doube-ovratniki v stola-čloni
Modne damske obleke
Zimske jope, podložene
Elegantni otroški plašči
Jopice za deklice v vseh barvah
Višnjevi, podloženi ovratniki z rdečo kapuco.

1496 18—5

Kožuhi za bivanje v mestu in potovanje, mikado v največji izbiri po čudovito nizkih tovarniških cenah. Naročila po meri se izvršujejo na Dunaju najeleganterje in najhitreje.

Obenem si usojamo uljudno naznaniti p. n. odjemalcem, da s 1. januarjem 1904 opustimo svojo filijalko na Resljevi cesti. — Prosimo, da odslej nadalje preskrbite svoje nadaljne potrebe na Mestnem trgu 5, kjer se sprejemajo tudi vsa naročila.

Veselo spoštovanjem

Kapamaesija & Bondy
Oroslav Bernatović.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„M E R C U R“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za doseg kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.

134 264